

Боротьба

Київ, Середа 7 Червня (Іюня) 1906 р.

Виходить двічі на тиждень.

РЕДАКЦІЯ ЗГОДОМ МАЄ ДОВЕСТИ ВИПУСК ВИДАННЯ ДО ШЕСТИ РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ.

№ 4

Контора і редакція: Рейтерська ул., 33 кв. 7.

№ 4.

Рік I. ОКРЕМЕ ЧИСЛО КОШТУЄ 3 К.

Умови передплати: З приставкою і пересилкою на рік — 3 карб.; на пів-року 1 р. 50 коп.; на 1 місяць 25 коп. Зміна адреси 20 коп.

Статті, що надсилаються без зазначення умов, вважаються безплатними. Рукописи одсилаються авторам лише за їх коштом.

Платня за оповістки: За рядок попередю тексту — 40 коп., після тексту — 20 коп. Хто шукає заробітку, платить половину.

БОРОТЬБА

Часопис політична, економічна і літературна, виходить у Києві, поки що двічі на тиждень.

Передплата приймається в конторі „Боротьба“ (Рейтарська, 33 кв. 7) од 10 до 3 год. що дня, окрім свят і в книгарні „Київської Старини“ (Безаківська, 14).
Умови передплати в горі.

Редактор-видавець

Микола Стаховський.

Київ, 7 іюня 1906 р.

Знов погроми! Знов... знов...

Ні! немає сил, немає слова передати всю страшенну, без міри нахабну, пекельним жахом дихаючу злочинність самодержавного правительства!

Немає сил вже гніваться, немає сил ридати, волосся рвати, немає сил чекать нових страховищ!

Доки це буде?! Доки скажені вовки шматуватимуть намучене, натружене тіло народне?!

Чого ми ждем? Чого ждете ви там, у Думі, посли народа? Нових злочинств, нових потоків крові?

Та хіба не доволі цього?! Хіба не кипить у вас кров таким вогнем, в якому можна би розплавить найтвердішу душу?

Видно, — не кипить, бо ви б не підставляли своїх обличчя міністрам, щоб вони плювали в них. Ви б перестали робить «запроси», з яких так нахабно глузують високопоставлені кати.

Що маємо ми з Думських всіх «запросів»?

Перший «запрос» був про те, чому не випускають з тюрем арештованих за боротьбу за волю. На це правительство за-

регалось і, як овець, ще більш погнало люд у тюрми.

Перший плювок у лице Думі!

За першим «запросом» був другий, третій, четвертий, п'ятий... Були «запроси» про кару на смерть, про насильства чиновників, про черносотенську агітацію, було... було багато «запросів». А що ми маєм з них?

Тюрми повні; борців розстрілюють без суду; поряють різками; морять голодом; топчять сором, душу, точять кров.

І плюють, плюють на Думу, на послів, на народ, що послав їх. А посли утираються і знов «запрошують».

Але народ повинен не втиратись від плювків правительства! Народ не запрошувати послів їх! Видравши посіченими кулями та нагаями правительства руками мізерне право вибирати, народ вибрав послів своїх не для того, щоб вони грались там в політику, щоб говорили солодкі слова. Народу треба волі і землі, а не кадетського министерства!

Над Білостоком вдарила хуліганська гроза. Город залитий кров'ю євреїв, город палає, город повний стогіну. Ні, це не город, це пекло, це гірше пекла! Людський розум не має сил збагнути всього того страховища, душа задихається від того жаху, яким віє з Білостоку.

А посли знов роблять «запрос» правительству, тому самому правительству, яке підстроїло, улаштувало й зробило цей погром, це пекло!

Посли знов говорять запальні промови, знов кидають гарячими словами в міністерські ложі.

Та що нам з того? Що нам з слів гарячих, запальних?! Нам треба діла, а не слів. Ми хочемо, (коли на те вже йде!) вмірять у боротьбі, а не в постелі під хуліганським ножом. Ми хочемо і маєм право так хотіть, бо право це куплено не одним століттем мук і горя, й боротьби народа.

Але кадетські посли хотять тихо та мирно одсунуть теперішнє правительство від власті. Вони хотять руками в рукавицках видерти жало в гадюки. Але разом з

тим хотять, щоб вона й не кусалась.

Та де ви бачили, панове кадети, таких гадюк? Гадюку треба вбити, розчавить її ногами, на шматки рознести... Та й то вона ще махатиме хвостом.

А невже ж ви не бачите, що наша гадюка й не думає вам мирно роззявляти рота, щоб ви видирало їй жало? Невже ви не бачите, що вона роззявляє рота, щоб глутнуть революцію?!

Зо всіх боків тільки й видно, тільки й чути, як правительство збирає свої чорні сили, як гострить хуліганські, гвардейські, жандарські ножі, як з глумом плює народові в лице, зо всіх боків тільки й чути крик «рятуйте!!», — а кадети все похожають коло гадюки й міркують про те, кого вони посадять од себе замість неї.

Та схаменіться! Каміння ж кров'ю плачуть!

Але шкода й мови, — кадети не схаменуться. Вони схаменуться тоді, як море народного гніву виступить із берегів, як народ схаменеться й перестане чекати, щоб правительство само себе знищило.

Але народ не буде виробляти проектів, не буде ждати згоди катів своїх, не «запросами» він буде брати волю й землю. Бачите дим над селами? Чуєте грохот мітингів і страйків? Почуваєте запах пороху?

То буде народній «запрос»!

А коли цей «запрос» скінчиться, коли земля і воля будуть в руці народа, тоді на *инший* «запрос» покличуть правительство!

Тоді посадять його на ганебну лаву злочинців і скажуть: «Ну, катюги, де мільярди наточених з народу грошей?

«Де сотні і тисячі салдатів, синів і братів наших?»

«Де тисячі замучених по тюрмах, запланьях, на шибеницях, під пулями й нагаями?» «Чим ви заплатите за Кішіньови, Гомелі, Білостоки?»

Ви думаєте, вони й тоді будуть глузувати?

О, ні!...

Губернаторські брехні.*)

Люде кажуть: «Брехнею свѣт пройде, а назад не вернешся».

Приказка ця може й правдива, та тільки не про всіх людей її складено. Особливо не можна прикласти цю приказку до російських чиновників-бюрократів, до всяких генерал-губернаторів та до тих, що кишені товсті мають. Чиновники та генерали, на приклад брешуть на всі заставки й лиха їм од того аніякісного, навпаки, за брехню ще й нагороди їм дають.

Ось подивимось як бреше один генерал.

В Одесі є генерал на прізвисько Карангозов. Це не простий генерал, а ще й губернатор. Це з тих генерал-губернаторів, що позаводили їх пани міністри по Росії тай у нас по Україні коли люди рішуче стали домагатися землі та воді. Власть їм дали необмежену, кого хочеш—карає, кого хочеш—милує. Отже коли їм дано таке право навіть над життям людини, то чи слід-же їм зважати, щоб колись там не збрехати?

І генерал-губернатори не зважають: брешуть скільки влізе, брешуть щеї приказують: «Брехати не ціпом махати».

От, наприклад, генералові Карангозову муляла дуже відозва послів-робітників до робочого люду, він і ну на неї брехати, та не тільки на неї, а на всю Думу Державну. Що йому ота Дума! Він сам собі пан!

Що-ж у тій відозві послів-робітників писалося?

Писалося там про те, що між Думою Державною та урядом повстала незгода, що правительсто не хоче задовольнити народних вимог, тоб-то не хоче дати волю народів, землю селянам та встановити такі закони, які виробить Дума на добро людям. От послі-робітники й списали усе це тай кличуть робітників усієї Росії, щоб вони гуртовалися у спілки, щоб скликали сходи та писали приговори з приводу кривди, що заподіяли міністри народів. Послі-робітники кажуть, що не сила Думи щось зробити без помочи народу і просять робітників подавати оті приговори до своїх послів у Думу «Це буде, кажуть послі-робітники, нам піддержкою у боротьбі». Ще просять послі не проливати по дурному пролетарської крові, бо ворог ще дужий.

Так от оця відозва і впала в око одеському генералові Карангозову і він взявся ганити її, та не тільки її, а й тих послів-робітників, що склали її та підписали. Йому бач не впадало, що послі хочуть іти укупі з народом, що їх послав, а не йдуть з усякими Карангозовими-дармоїдами та гнобителями народів, от він і лається та щеї брехні завдає і на Думу покленує.

Генерал цей надрукував у газеті оповіщення, а в тім оповіщенні намагається довести, що між правительством та Думою панує згода та злагода, що коли міністри прочитали відповідь Думі на її адресу Цареві про те, що поміщицькі землі не можна одбирати, що амністії не буде дано, що міністри не будуть відповідати перед народом за свої злочинства—одно слово Карангозов каже, ще коли міністри на всі

домагання Думи дали їй дулю, то Дума ніби-то прийняла ту дулю «сравнительно спокойно» і постановила «перейти къ дальнѣйшей подготовительной работѣ по измѣненію разныхъ устарѣвшихъ законовъ», а що мовлять тільки невеличка купка людей з 14 чоловіка рішила виступити гостро проти правительства.

Та чи так же воно було? Хто з нас не знає, як Дума обурилася з відповіді міністрів, коли побачила, що усі її домагання загинули марно, коли побачила, що міністри і слухати не хочуть про те, щоб змінити теперішні порядки. Хто не знає, що майже уся Дума з обуренням вигукнула міністрам: геть в одставку! коли не хочете служити народів та задовольнити його потреби? Навіть праві послі, такі як от Гейден і той вийшов та сказав, щоб міністри забирали свої манетки та йшли собі геть, щоб уступилися з дороги. А от тепер Карангозови когось хочуть одурити, диму у вічі пустити, і кажуть що Дума прийняла оповіщення спокійно, що вона «рішила не спинятися на рѣшенихъ у поглядахъ (Думи з урядом) на де-які питання» і почала працювати.

Генерал Карангозов не подає чомусь у своєму оповіщенні тієї відозви послів-робітників. Він каже, що через те не подає, що вона «явно законопреступна». Та чи так справді? Це те-ж на брехню скидається, бо все те, що не подобається панам Карангозовим, усе те од чого їм може вийти шкода, а народів од добро, вони раз-у-раз називають «законопреступним».

Але-ж не стаємо й ми наводити тут другі ще карангозовські брехні та образи, що він робить народнім послам-заступникам робітників, котріх тепер у Думі не 14 чоловіка, а вже свих як 114, бо до відозви робітників прилучилася уся трудова група. Виходить, що тепера майже усі послі селяне з послами робітниками звертаються отією відозвою до трудяного люду.

Але немає, кажуть, лиха без добра—може багато темного люду і не знали про ту відозву 14 робочих послів, як би Карангозов не видавав своєї контр-відозви, а тепер всі про неї будуть знати. Певно ж генерал-губернатор расповсюдив свою відозву широко розклеївши скрізь, розіславши по всьому своєму Генерал-губернаторству „для вразумленія“ населенія. Але чи читало населення карангозовську відозву—хто зна, а що після неї всі читали відозву робочих депутатів, це напевне. І вона була для них більш „вразумительною“, ніж відозва карангозова.

Гр. С—ній.

Про „Ради безробітних.“

Теперішній лад, крім сліз та горя, крім злиднів і гніту, нічого не дає робітникам.

Все, що виробить робітник іде не йому, а панові—капіталістові. Робітникові остається тільки одно-киторжна праця за злиденну плату. Та навіть це, навіть доставати цю несчастну зарібну платню, робітник не завжди може. Час од часу винакає безробіття. Як за зімою приходять весна, так за порою, коли потрібні робочі руки—приходить безробіття.

Капіталіст виробляє продукти на продаж; скільки їх треба, він не знає. Через те час од часу ринок переповняється; про-

дуктів вироблено багато, а купувати нікому. Капіталіст не може продати те, що він виробив, не може одержувати прибіл.

Він зменшує вироблене продуктів, розшуктує десятки і тисячі робітників, або зовсім зачинає завод.

Таке безробіття панує тепер у цілій Росії.

Робочий люд боровся не жалючи свого життя за волю народу, за волю цілої Росії.

Боротьба робітників заціпала кишені капіталістів. Вони позакривали фабрики і заводи. Вони залишили без хліба сотні тисяч робочих. Число безробітних в одному Петербурзі доходить до сорока тисяч.

Що-ж робити цим нещасним? Чекати голодної смерті! Повірити тим, що кажуть терпіти, мучитись тут, а зате обіцяють щастя десь на тому свѣті!

Це не в природі чоловіка. Поки живий чоловік він буде шукати кращого, на цьому свѣті. Буде боротись за нього. Скільки-б йому не розказували, що треба терпіти і спокійно чекати голодної смерті, він цього не зробить.

Але у кого-просити запомоги? у панів-капіталістів, що викинули їх на вулицю? Робітники знають, що з таких прохань нічого не виходило. Чи зменьшив, коли небуль капіталіст робочий день коли його проце проше-но?...

Може правительсто допоможе? Є багато таких, що так гарно розказують, ніби правительсто для того є, щоб помагати усім, що йому нема діла до того, чи пан, чи робітник, що усім воно однаково повинно помагати. Але робітники добре переконались, що для правительства не все одно чи капіталіст, чи робітник. Це їм гарно доказали москалі та козаки, що раз-ураз проти них висилаються, коли вони хоч трохи зачеплять капіталіста. Коли буває безробіття правительсто справді помагає бідним, але тільки не робітникам, а капіталістам. Прибілль у капіталістів зменьшилась—хіба вони не бідні? Так зробило і наше правительсто. Коли в залізній промисловості тисячі були без роботи воно помагало капіталістам.

Ні, нема в кого і даремно просити безробітним помочи. Ті на кому держиться цілий свѣт, хто годує всіх панів, хто одягає їх, хто буде для них палати, повинні тільки домагатись, другим шляхам безробітні не знайдуть помочи.

Але, щоб вимагати треба мати силу.—Силу робочий люд має тоді, коли він з'єднаний. Безробітні повинні з'єднатись. В цьому їм мусять помогти ті товариші, що мають роботу. З відси безробітні тільки й можуть ждати помочи. Справа безробітних це справа всього робочого класу. Не сьогодні, завтра кожного з робітників капіталіст може викинути на вулицю.

З'організовані безробітні мусять домагатись, щоб їм дано роботу.

В кожному городі можуть знайтись городські роботи; цими роботами завідують городські самоуправи—думи.

Од них повинні домагатись безробітні роботи. Коли безробітні будуть з'єднані, вони доб'ються свого, бо в єднанні сила.

На цей шлях боротьби мусять стати безробітні, мусять єднатись, скрізь засновувать „ради безробітних“.

Сюди будуть входити представники од безробітних і од тих, що мають роботу.

„Ради безробітних“ єднають безробітних

*) Про ту річ, що йде розмова у статті брехав не один губернатор. В газетах є багато звісток, що і інші губернатори видали і расповсюдили такі-ж самі відозви, навіть однакового змісту.

роблять список їх, збирають гроши і помагають їм.

Вони домагаються, щоб безробітним дано роботу.

Найперше з'організувався коло „Ради безробітних“ робочий люд Петербурга. Рада безробітних в Петербурзі добилась:

Городська Дума дала 100000 руб. на столові, 23000 на квартирі, в городських ломбардах на заставлені робітниками речі буде братись менший процент, а самі речі не будуть продаватись з торгу, коли в срок не заплатить хтось долгу.

Дума обіцяла дати безробітним городські роботи. Для обміркування цієї справи вибрано комісією, в яку увійшло 12 чоловік од робітників.

Таким чином Петербурські безробітні з'організувавшись поліпшили своє становище. Поки вони просили, доти їм не давано нічого.

Коли вони од прохань перейшли до боротьби—вони добились того, що їм було треба. Тепер „рада безробітних“ в Петербурзі повідомляє весь робочий клас Росії про результати своєї роботи. Кличе безробітних до боротьби і організації. Своє повідомлене вона закінчує:

«Єднайтесь у всіх городах, товариші—безробітні! Годі терпіти! Єднайтесь, організуйте „ради безробітних“ спираючись на силу солідарности пролетаріату, домагайтесь у всіх городах громадських работ для всіх безробітних.

Ущій боротьбі вас витає Петербурська рада безробітних.“

В. С.—ій.

Смертні присуди.

Коли зібрались народні представники у Думу одним з перших їх слов було: „не треба карі на смерть“.

Вони не могли сказати инакше. Представники народу, що стратив своїх найкращих синів на шибеницях, не могли обороняти кару на смерть.

І вони сказали міністрам: „треба зараз же спинити смертні присуди. Доволі крові. Народ не хоче її. Коли ж ви будете робити це проти волі народу, ви будете не судьями, а катами, злочинцями, що вбивають безвинних. І це буде не законний присуд, а вбійство“.

Міністри це гарненько вислухали і звеліли розстріляти у Ризі вісім чоловік. Несчасних катуванем примушено признати за собою такі провини, які хотіли судді.

Тепер у тій самій Ризі знову іде військовий суд над 36 чоловіками; половину їх суд має замордувати.

В Севастополі військовий суд має розстріляти п'ять чоловік за замір на коменданта Неплюєва.

Цю справу зробили не революційні організації.

Але правительство вихопило з товпи п'ять перших краших людей і хоче це діло скласти на революціонерів і замордувати безвинних людей. Одному з них 16 літ.

В Одесі під військовий суд оддано 17 чоловік.

На домагання Думи правительство відповіло ділом: закатавало вісім чоловік, збирається це зробити з десятками других.

Цього мало. Правительство мало смілисть. Доказувати Думі, що воно робить по всій справедливості; воно, стративши останню

краплину сорому і совісті, хотіло впевнити, що коли не карати на смерть, то це буде не законно, несправедливо.

1 іюня у Думу явився головний військовий прокурор Павлов; він за своє життя не один десяток людей одправив на шибениці, під розстріли. Тепер од ролі ката, він перейшов до ролі учителя: прийшов вчити Думу закону, справедливості.

Він казав: „смертні присуди будуть, поки будуть закони, що їх призначають. Військові суди не можуть не давати смертних присудів“. Треба, мовляв, поступати по закону; суди сповняють закон, значить роблять по справедливому. Виходить, що Дума іде проти закону, робить несправедливо. Народні представники на ці слова відповіли йому криками: „кат, убійця“. Сотні, тисячі приговорів, резолюцій показують, що народ піддержити своїх представників. На ці слова ненависти одізнється цілий народ. В. С.

Погром у Білостоку.

Страшний погром трапився в Білостоку. Сотні нещасних євреїв побитих і поранених.

Як і звичайно за довог ще до погрома, що почався 1 іюня, в городі балакали про те, що буде різня євреїв. І як і скрізь, так і тут найкраще знала про погром поліція. Найімні пристав Білостокський Шереметьєв казав єврейській депутатії: „підждіть ми вас провчимо“. І справді 1 іюня було в Білостоку дві процесії: католицька й православна. Коли православна проходила повз дому Моковського, звіттіля з балкону хтось вистріляв, а потім кинув петарду, яка й розірвалася з тріском. Слідом за цим з воріт аптеки Кнобельсдорфа вистріляли також. В процесії почали кричати „Бий живі“, і невеличка купка кинулася на аптеку й дім Моковського. Так почався погром, що тягся ще два дні і потяг сотні жертв.

Сила крамниці і магазинів розбито, а ще більше розбито приватних квартир. Є такі дома, де нема цілої ні одної крамниці, ні одної квартири. Самі тільки голі стіни сторчать. На улицах мебелі, домашній скарб.

Страшні події розповідають самовидці. Навокзалі було всього 10 чоловік солдат. Коли почався погром хулігани кинулися в поїзд, на врівокх витягли з вагонів 7-ох пасажирів євреїв і почали катувати їх перед станцією.

Двоє вирвалося од них. Одного публіка оборонила; другого салдати виканули на улицу, де хулігани й добили його разом з товаришами по нещастю.

Частина євреїв втікла за город, в жито; коли ось прибігає в город військовий патруль і каже, що в його стріляли з жита. Зараз же послають туди отряд війська, який і розстрілює всіх нещасних, що ховалися в житі.

В перший же день, як почався погром, по головним улицям пройшла процесія самооборони. Віяли в повітрі прапори Бунду, польської соціалдемократії, російських соціалістів революціонерів.

Демонстранти з револьверами в руках розгонили хуліганів і кричали: „громадяне, обороніть тих, кого вбивають!“

— Товариші! Постоїмо за наших братів-Євреїв!

Погромщики втікли б... але військо нещадно почало розстрілювати самооборону. Досить було одного револьверного вистрілу,

щоб по всій улиці полетіли залпи з салдатських рушниць. Тепер в городі все спокійно. Але то тиша кладовища. Биржовики не ходять; жита замерло, євреї ходять під конвоем. Газети розповідають страшні подробиці про погром. Жорстокости було більше, як в Кишиневському погромі.

В Боярах, місцевості в Білостоку, жив єврейський учитель Вайнштейн; громилі витягли його з жінкою, двох синів, дочку, повбивали їм в голови гвіздки і порізали їх на шматочки. На Старому Шосе витягли двох дівчанок єврейок, які сховалися на горище, понасилусали їх, распорили животи; багато трушів знайшли порізанних на шматочки. Бувало, що спочатку стражники помучили, а потім вже вбивали. Кілька єврейських родин сховалося на лісопильному складі Гетнера. Громилі підпалили склад; тих же хто спасався, вбивали. Громилі багатих закопували в землю. Багатьох так і не могли потім розшукати. Деякі крамниці спочатку розграбили, а потім спалили. Не маючи ні звідки помочи євреї звернулися до генерала Балдера, але він також одмовив. Тепер цього генерала призначили генерал-губернатором. Пристава Шереметьєва переведено помішником справника в Пружани.

З життя.

— **Дворяне беруться за розум!** Вони хотять закласти спілку земельних дукарів і вкупі боротися проти соціалістів, тоб-то проти тих, що хотять одібрати в їх землю. (П. Т. А.)

— **Дворяне про селян пінуються.** На своєму з'їзді дворяне радились про земельну справу рішили, що як дати селянам землю, то селяне зовсім з'убожіють. Для того ж, щоб селянська доля покращала, треба дозволити селянам вільно виписуватись на «свободныя казенныя земли». «Теплий кожух, тільки шкода не для селян шитий, а панська їхня рада брехнею підбита». (Полт.).

— **Селяне теж не сплять.** В Сердобському і Аткарському повітах Саратовської губ. селяне хвилюються, рубають ліса, палють економії.

— В Бобровському повіті Вороніжської губ. спалено економію князя Барятинського.

— В Грайворонському і Тімському повітах селянські розрухи.

— В Богородському повіті селянські і робочі розрухи; послані туди козаки.

— В Синодській волості, Вольського пов. Саратов. губ. сильні аграрні розрухи. Спалено багатий панський млин. Селяне з села Карабулька самовольно косять траву на берегах поміщиці Каткової. (К. З.)

— В Новгородському повіті почались аграрні розрухи. Чутки ходять, що сильно побито одного поміщика.

— В Аткарському пов. селяне напали на економію Агафоновна „Палатовку“, побили охранників-осетин і підпалили постройку. Згоріло 2000 овець.

— В Тверській губ. в багатьох місцях селянські розрухи; в Біжецький повіт послано драгун. (Р. С.)

— Полтавський губернатор написав до Петербурга, що до нього кожен день повітова адміністрація (ісправники і інші чиновники), а також поміщики звертаються за воєнною охороною. Міністр звелів губернатору розіслати по повітах військо, щоб охоронять панські економії, але губернатор сповістив міністра, що послати салдат на

села в сей час не безпечно; бо між місцевим військом і селянами зав'язались гарні відносини через членів революційних організацій. Бували, навіть, случаї, що салдати з охотою йшли на села. Губернатор з приводу цього думає, що поміж салдатами щось робиться не добре, і прохає щоб в полтавську губ. були прислані салдати з інших, дальних місць. (Дума).

— **Щоб заспокоїти селян**, котрі скрізь стали ворушитись, виїхало з Петербурга більше двадцяти депутатів Державної Думи. (В. д.).

— **Робітники страйкують.** В Курській губ. на маріїнському заводі.

— В Катернославі—в ниже-дніпровських залізнодорожних майстернях.

— В Москві дуже трівожно. Ходять чутки, що робітники хочуть забастувати, щоб підтримати вимоги Думи.

— В Кременчузі на фабриках і заводах почались забастовки. Робітники пред'являють вимоги економічні.

— **Капіталісти організуються і теж страйкують.** В Москві заклалися спілка власників друкарень. Тепер така сама спілка заклалася в Петербурзі. Там до цієї спілки пристало більше, як 140 власників. Мета спілки—оборона інтересів власників. І в Москві вона вже й виступила в дій об'єкти. Коли почався страйк робітників друкарських, спілка й сама застрайкувала, себ то всі друкарні зачинилися, а робітників розсчитали. (Н. Ж.).

— В Борках Черниговської губ. селяне послали в Думу скаргу на губернатора за його насильства, тепер губернатор звелів їх всіх арештувати. 112 чоловік посажено в тюрму. Селяне обурені. (Н. Ж.).

— **Салдатські розрухи.** 20 Мая салдати в Воронежі одмовились од караульної служби і виставили економічні вимоги. (Нар. Вол.).

— 21 мая почався рух серед салдатів козловського полку в Курську. салдати зробили збірку, де говорився промови на політичні теми. Начальство хотіло послати артилеристів „усмиряти“ їхніх товаришів, але ті не хотіли йти. (Страна).

— 28 мая були розрухи в елецкому полку в Полтаві. (Н. В.).

— 28 мая буда робітничка масовка в Боташевому лісі коло Петербурга. Було більш 500 чол. На ній делегат одної з артилерійських бригад прочитав такий доклат:

„Товариші, не лічіт нас своїми ворогами. І наші, і ваші інтереси—однакові. Ми знаємо, хто наш друг і хто ворог. Товариші, домагайтесь одміни кари на смерть, амністії, домагайтесь землі і волі. Хай живе вселюдне виборче право!“ (Дума).

— **Трусать і арештують салдатів.** За три дні від 24 до 27 мая в Петербурзі було багато трусів і арештів серед салдатів. В Кавалергардському полку заарештовано трьох унтер-офіцерів, казарми перетрушено. В 18 салпернім батальйоні заарештовано двох унтер-офіцерів. Салдати страшенно розгнівані. (Нор. Вѣст.).

Офіцерів арештують! Сими днями заарештовано 8 чоловік офіцерів; їх обвинувачують в тому, що вони належали до союзу військових служащих. Зараз вони сидять на гауптвахті; до них нікого не пускають, навіть рідних. (Дума).

— **Козаки 136 Донського полка** подали через своїх депутатів, об'єднаних од Донської області, заяву в Думу, щоб вона поспиталася військового міністра, що має він робити далі з ними, чи розпустити швидко їх до дому, бо там лишилися голодні родини, і нікому їх годувати. 2 сотні вже одмовились служити. Оренбургські козаки порішили підтримати запитання. Терські одмовилися. (XX В.).

Київська хроніка.

— 4 Юня староста Владимирської церкви Лоточков після служби роздавав прихожанам листки під назвами: „Царь народ и Дума“, „о забастовках“ і „Православные русские люди“. Листки чорносотенні, де Дума називається „жидовствующою“, говориться, щоб їй не вірили, бо до добра вона не доведе. Дума, мов, вимагає землі не для селян, а для жидів.

— Ходять чутки, що скоро спиниться южно-русскій завод, а робітники будуть рошитані. — Рада безробітних гор. Київ'а видала таку відозву:

„Безробіття та голод широко розлились по всьому обширі нашої великої країни. Багато десятків тисяч безробітних довго голодували, але не дождалися, щоб буржуазне громадянство потурбувалось про сих „бывших людей“, аж поки вони самі про себе не подбали.

В Петербурзі, Москві, Твері, Ростові на Дону, Полтаві та по інших городах з'явилися ради безробітних і наслідки цього показалися скоро: за безробітними признано право на громадські роботи, які організує город. Знайшлися у городських управ гроші на італійні для робітників, квартири, ломбардну та всяку иншу запомогу... У Київ'і недостає роботи дає себе відчувати так само тяжко, як і по інших городах. На заводі Грєтера тепер працює тільки 600 чоловіка, а 350 рошитано. У Графа рошитано 150, працює 107. На залізниці в майстернях рошитано після грудня 120 чоловік, в депо 20 чоловік. Зимою на пароходних майстернях працювало 600 чоловік, а тепер тільки 25, останніх 123 чоловіка рошитано 1½ неділі тому назад. На днях рошитано на заводі південно-руського акціонерного товариства—110 чоловіка, там працюють ще 500 чол., але є чутка, що і всіх збираються рошитати партіями. На заводі Шиманського замісць 100 робітників тепер тільки 25. На чавунно-бронзо-литейному заводі на Подолі недавно рошитано 5 чол. € рошитані також з робочих на млинах і т. п. З сього невеличкого підрахунку уже набереться більше 1000 чол. безробітних. Кожне може собі уявити гостру нужду цих людей, яка доводить їх до розпачу, до злочину, до самовбивства. Городська ж управа сього не бачить. Дигина не плаче—маги не розуміє. Три неділі тому безробітні, одначе, почали організувати раду безробітних і зараз до неї вступили представники од 300 безробітних. Почалося записування безробітних, їх прізвищ, адресів, ремесл. Приходять люде найрізніщих професій і більше половини з них готові до всякої роботи. Записано уже 80 чоловіка. Прибувають нові депутати. Днів 2 тому з'явився в „Отгол. Жизи“ звістка, що в Київ'і є 30 безробітних наборщиків. Запрошуємо їх та інших безробітних товаришів присилати своїх депутатів, вибраних на підставі 4-членної формули, до ради безробітних.

А ви, товариші, що маєте роботу, і всі київські громадяне, що спочуваєте безробітним, організуйте їм запомогу, добуваючи для них роботу, гроші, збіжжя, харчі, квартири, щоб переночувати,—хто що може. Пам'ятайте, що доля зрадлива. Завтра і ви можете нуждатись в громадянській помочі. Один за всіх, і всі за одного! Ми не звертаємось до вашого серця, але звертаємось до вашого розуму. Хто має уши, щоб слухати, нехай слухає!

По справам безробітних, з записами, справками та з пожертвуваннями просимо звертатися по такій адресі: Шулявка, Борщагівська вул, дім № 78, кват. 6, до Людвіга Ромуальдовича Ярошевського од 1 до 6 год. вечора що-дня, не виключаючи й празників.

Дописі.

Кубанщина. В середині Грудня пішла чутка, ніби між військом поширилася така пропаганда, що надумано навіть арештувати вище військово начальство.

Перелякане правительство зараз ж ввело в Катеринодарі побільшену охорону а після цього слідком наклало на усю Кубанщину „военное положініє“.

Політичне життя замерло. Мітінги зникли. Революційна праця перейшла знов в «подпольє»; а зверху залишилися або, краще сказати, народилися партія „правового порядку“ та партія „народної свободи“.

Одначе перша не мала ніякого успіху користувалася досить однодушно зневагою усіх; керманчем її є якийсь у гороховому пальті Котляревський, котрий називає себе робітником з Путилівського заводу.

Партія „народної свободи“ сяк так поважалася, аж поки не надійшов час виборів, коли партія виставила досить неудачний список кандидатів в виборщики, котрих не можна було й певними кадетами полічити. За 12 днів до виборів країні партії поєдналися в блок, виставили своїх кандидатів, розпочали бойову компанію і, позааяк маючи на своїм боці усю молодь, робітників і міщан, знаменито розбили кадетів. З 499 голосів кандидати крайніх отримали по 400 гол., а кадети по кілька сот. Та не так склалося, як жадалося.

26-го травня з'їхалися на вибори 48 виборщиків від неказачого люду Кубанщини Чорноморської губ. Більшість з них була більш прихильною до кадетів, бо там було багато земельних власників і 12 виборщиків з узбережжя Чорного моря—великих оборонців земельної власності.

Перший день нікого не вибрано і лише у слідуючі два дні через де-які умови згоди вибрано членами до Державної Думи адвоката Дуніна (крайнього лівого), агронома Морева (Моренко теж; лівіший від кадетів) і інженера Константінова (кадета, який дбатиме більш за інтереси узбережжя Чорного моря). Кандидатом першим по них вибрано робітника Сотінського (соц. д-та).

Міщанський люд Катеринодара дуже задоволений виборами, бо стояв за свого ватажка Безходарного, котрий на першій виборках (у виборщики) одержав найбільше голосів.

— У той же день, 26 травня, були і вборчі збори виборців—козаків. Тут ніякої боротьби на підставі політичної платформи не було, а боролися за особисті честюлюбівства. Але усі казаки казали за необхідність лішнення їх матеріального становища, поменшення військової служби і за підтримання козацького сословія. Правда, виборці були атамани та урядники, себ-то ставали аристократи, то й не диве що вони догаються якогось підтримання. Вибрано казачої курії: члена мійської управи Бручеського (каде), атамана станиці Брюльовської Бардіжа і атамана ст. Зеленчуцької Гришай. Що вони робитимуть у Думі і чого прилучатся—ніхто не знає.—

С. Понурський

Редактор-видавець

Миола Стаховський.